

TOLERANȚA VERSUS INTOLERANȚA

Prof. univ. dr. Constantin ANECHITOAIE

Universitatea Ovidius din Constanța

anechitoae@yahoo.com

ABSTRACT: Promoting Tolerance against Intolerance.

International institutions are overtaken by hot topics regarding the escalation of tensions and violence between states, the propagation of ideas of racism and anti-Semitism, with serious results regarding the violation of human rights, but also with extremely dangerous consequences regarding the state of security and peace in the world. In order to promote tolerance in the field of the protection of morality and religion, obligations are imposed emanating from legal norms regarding „freedom of thought, conscience and religion”¹ and which must sometimes be supported by firm actions of intolerance against unjustified insults to certain cults or blasphemy on defamation of religion².

Keywords: *Tolerance, intolerance, thought, conscience, religion.*

1. Introducere

Ca țară situată geografic în partea Europei Centrale, dar și la intersecția marilor linii de comunicații ale Europei, țara noastră a fost și continuă să fie locul privilegiat al interferențelor culturale și religioase, cu o excelentă toleranță privind întrepătrunderea diverselor modele ale civilizații latine și ale unei creștinătăți bimilenare.

Nu de puține ori, țara noastră s-a confruntat cu o istorie tumultuoasă, prin destule presiuni externe, cu încercări dificile, cu pierderi de valori materiale, de teritorii și de vieți omenești, toate acestea au condus la dezvoltarea și constituirea statului român modern printr-o luptă constantă având

1 Art. 9 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale din 04.11.1950. Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 135 din 31 mai 1994 și include modificările aduse prin următoarele acte: Protocol 11/1994; Protocol 14/2004; Protocol 15/2013. Ultimul amendament în 05 decembrie 2014.

2 Aydın Tatlav împotriva Turciei, pct. 26. [https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:\[%22001-75276%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:[%22001-75276%22]})

la bază cele mai puternice sentimente de susținere reciprocă indiferent de rasă, etnie sau religie³, acceptarea diversității și o bună comunicare cu vădite sentimente de toleranță⁴, cu disponibilitate de a asculta, de a înțelege pe cel de lângă tine și de a se ajuta reciproc.

Izvoarele biblice ne îndeamnă spre toleranță, iar țara noastră este una dintre puținele țări din lume, creștinate de către Sfântul Andrei („Cel Dintâi Chemat”⁵), unul dintre cei 12 apostoli, care prin predicile sale, ne amintește de Cel nevinovat, ca Fiind: „Cel ce ridică păcatele lumii”⁶ care iartă pe cei care l-au condamnat și prin sacrificiul Lui, iartă păcatele oamenilor.

Prezența inspirației biblice ne-a arătat calea dreaptă de urmat, pentru a putea trăi în armonie unii cu alții, printr-o vădită toleranță de a accepta diversitatea în viața de zi cu zi.

Toleranța este descrisă direct sau indirect prin cele două cărți ale Genezei⁷, în timp ce Victor Hugo, ne atrage atenția asupra faptului că toleranța este înlocuită uneori cu instigarea, iar „dreptul divin servește drept paravan mașinațiunilor regilor”⁸. Tot Victor Hugo, într-o altă caracterizare asemănătoare, vorbește despre toleranța umană, care ajunge să transforma-

3 Trăiesc în armonie cu populația băștinașă, românii și aromânii, cu evrei, germani, unguri, bulgari, rromi, ucraineni și cetățeni de alte etnii, care au găsit în România locul unde se simt la ei casă, sunt respectați, au găsit un popor primitiv și ospitalier cu sentimente native de toleranță.

4 C. Anechitoea, „Toleranța – argument al dreptului la libertatea de exprimare și libertate religioasă”, în *Analele Universității Ovidius Constanța. Seria Drept și Științe Administrative*, nr. 1 (2006), pp. 270-276; C. Mititelu, „The Right to Life. From the Prevention of Torture and Inhuman Punishment to the Abolition of the Death Penalty”, în *“Ovidius” University Annals, Economic Sciences Series*, XIII, 2 (2013), pp.128-13; C. Anechitoea, „Îndumnezeirea prin jertfă ca punte dintre om și Dumnezeu”, în *Arhiepiscopul Teodosie, părintele nostru: 20 de ani de Arhierie la Tomis*, Ed. Arhiepiscopiei Tomisului, Constanța, 2021, pp. 552-557.

5 https://www.noutati-ortodoxe.ro/sfantul-apostol-andrei-cel-intai-chemat-ocrotitorul-romaniei_136036_p0.html

6 Sfânta Evanghelie după Ioan, cap. 1, pct. 29.

7 Cartea Genezei e împărțită în două secțiuni mari: 1) Istoria începuturilor (pct.: 1-11), conține texte preponderent mitologice și 2) Istoria patriarhilor (pct. 12-50). Hahn, Scott; Mitch, Curtis; Walters, Dennis (1 ianuarie 2010). *Ignatius Catholic Study Bible: Book of Genesis*. Ignatius Press. p. 17. Brettler, Marc Zvi (1 ianuarie 2010). *How to Read the Bible*. Jewish Publication Society. p. 49. <https://ro.wikipedia.org/wiki/Geneza>

8 Victor Hugo, *Legenda secolelor. Antologie, tabel cronologic, prefață și comentarii de Dan Ion Nasta*. București, Ed. Albatros, 1981, p. 57.

re piratul acel „Homo homini monstrum”⁹, într-o persoană tratată mai cu bunăvoință față de cei care activau în vechea piraterie.

Este un exemplu, care prin esența lui ne arată tendința pozitivă a toleranței din partea unor grupuri (pirai¹⁰), care urmăreau doar deposedarea de bunuri și valori, față de semenii lor.

Țara noastră a primit o deosebită calificare din partea unui mare cărturar și om politic - Mihail Kogălniceanu, care atrăgea atenția cu privire la fondul poporului nostru ca fiind persoane calde, primitoare, ospitaliere și tolerante, căruia – dar nu numai pentru asta, Bunul Dumnezeu i-a dăruit și ieșirea la mare, o deschidere spre afirmarea prestigiului și prosperității României moderne printr-o următoarea apreciere: „Calea mântuirii noastre este drumul Dunării spre marea liberă”¹¹.

2. Sediul materiei

Organizațiile pentru Securitate și Cooperare în Europa, Consiliul European, Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (UNESCO) și alte instituții internaționale au susținut înființarea unei zile internaționale a toleranței, acceptată de către Organizația Națiunilor Unite (ONU) și declarată, ca începând cu anul 1995, să fie sărbătorită în ziua de 16 noiembrie¹². Conferința Generală a UNESCO la a douăzeci și opta sesiune, Paris, 16 noiembrie 1995, a adoptat Declarația de principii privind toleranța prin 6 articole. Redăm art. 1 cu următoarele subpuncte¹³:

9 „Homo homini monstrum” = Omul este monstru pentru alt om. Victor Hugo, *Oamenii mării*, București, Ed. Ion Creangă, p. 20.

10 Anechitoe C., *Introducere în drept maritim internațional*, Ediția a IV-a. București, Ed. Bren, 2011, p. 81, citează: Almanahul *Flacăra*, 1975, p. 129. „Pe locurile unde se află astăzi portul Sulina se aciuaseră, acum două sute de ani, două grupuri de pirai: un grup din Insula Malta și altul din Pelopones. Era pe vremea ocârmuirii otomane...”. Vezi și Corneliu Cristescu, *Cuvânt înainte*, la Anechitoe Constantin, *Principiul libertății mării*, București, f.l. f. ed. p. 7.

11 Marina Română. *Sub semnul generos al tradițiilor marinărești*, Marina Română Anul I / decembrie / 1990, p. 2, continuare p. 18.

12 Mahatma Gandhi (cu adevăratul său nume Mohandas Karamchand Gandhi), considerat părintele independenței Indiei, este promotorul toleranței și non-volenței, echivalând cu „arma celor puternici” (Ziua Internațională a Non-Volenței în Școli, este marcată pe 30 ianuarie, ziua celebrării morții lui). De asemenea, Mahatma Gandhi a afirmat că, „Toleranța este celălalt nume al libertății”.

13 <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000151830> // <https://www.oas.org/dil/1995%20Declaration%20of%20Principles%20on%20Tolerance%20UNESCO.pdf>

- „1.1. Toleranța este respectul, acceptarea¹⁴ și aprecierea bogăției și diversității culturilor lumii noastre, felurilor noastre de expresie și manierelor de exprimare a calității noastre de ființe umane. Ea este încurajată prin cunoașterea, deschiderea spiritului, comunicație și libertatea gândirii, conștiinței și credinței. Toleranța este armonia în diferențe. Ea nu e doar o obligație de ordin etic; ea este, de asemenea, și o necesitate politică și juridică. Toleranța este o virtute care face ca pacea să fie posibilă și care contribuie la înlocuirea culturii războiului cu o cultură a păcii.
- 1.2. Toleranța nu este nici concesiie, nici condescendență ori indulgență. Toleranța este, mai ales, o atitudine activă generată de recunoașterea drepturilor universale ale persoanei umane și libertăților fundamentale ale altora. În nici într-un caz, toleranța nu poate fi invocată pentru a justifica violarea acestor valori fundamentale. Toleranța trebuie să fie practică de către indivizi, grupuri și State.
- 1.3. Toleranța este responsabilitatea care susține drepturile omului, pluralismul (inclusiv, pluralismul cultural), democrația și Statul de drept. Ea implică respingerea dogmatismului și absolutismului și confirmă normele enunțate în instrumentele internaționale cu privire la drepturile omului.
- 1.4. În conformitate cu respectarea drepturilor omului, a practica toleranța nu înseamnă nici a tolera nedreptatea socială, nici a renunța la propriile convingeri, nici a face concesiie în această privință. Ea semnifică acceptarea faptului că ființele umane, care se caracterizează natural prin diversitatea aspectului lor fizic, prin situația lor, felul de exprimare, comportamente și prin valorile lor, au dreptul de a trăi în pace și de a fi cele care sunt”.

Cu ocazia proclamării zilei de 16 noiembrie Ziua Internațională a Toleranței s-a pus pentru prima dată în vedere că nevoia de Toleranță, își găsește reglementarea într-un mare de Tratat, Convenții, declarații și recomandări, enumerându-le doar câteva:

14 Profesorul Adrian Stoica afirmă în cercetarea „*Dreptul și noua ordine juridică – între acceptare și toleranță*”, din 4 ian. 2022, publicată pe site-ul <https://www.universuljuridic.ro/dreptul-si-noua-ordine-juridica-intre-acceptare-si-toleranta/>: „Acceptarea și toleranța nu sunt cuvinte sinonime, iar în cazul de față, acceptarea noii ordini juridice înseamnă integrare, iar toleranța, păstrarea unei distanțe care practic reprezintă, rămânerea în afara sistemului creat de noua ordine juridică”.

- 1) Convenția cadru pentru protecția minorităților naționale din 01.02.1995¹⁵ reliefează chiar în preambul acesteia necesitatea unui: „climat de toleranță și dialog este necesară pentru a permite diversității culturale să reprezinte o sursă, dar și un factor, nu de divizare, ci de îmbogățire a fiecărei societăți” iar: „realizarea unei Europe tolerante și prospere nu depinde numai de cooperarea dintre state, ci necesită și cooperarea transfrontalieră între autorități locale și regionale, cu respectarea Constituției și a integrității teritoriale a fiecărui stat”.
- 2) Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială din 21.12.1965¹⁶. Ținând seama de faptul că un copil trebuie să fie pe deplin pregătit să trăiască independent în societate și să fie educat în spiritul idealurilor proclamate în Carta Națiunilor Unite și, în special, în spiritul păcii, demnității, libertății, toleranței, egalității și solidarității, s-a convenit la art. 29 alin (1) lit. d: pregătirea copilului să își asume responsabilitățile vieții într-o societate liberă, într-un spirit de înțelegere, de pace, de toleranță, de egalitate între sexe și prietenie între toate popoarele și grupurile etnice, naționale și religioase și cu persoanele de origine autohtonă.
- 3) Convenția Consiliului Europei referitoare la abordarea integrată a siguranței, securității și serviciilor la partidele de fotbal și la alte

15 Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 82 din 04 mai 1995. Art. 2: „vor fi aplicate cu bună-credință, într-un spirit de înțelegere, toleranță și cu respectarea principiilor bunei vecinătăți, relațiilor prietenești și cooperării între state. Art. 6: „Părțile vor încuraja spiritul de toleranță și dialogul intercultural și vor lua măsuri efective pentru promovarea respectului reciproc, înțelegerii și cooperării dintre toate persoanele care trăiesc pe teritoriul lor, indiferent de identitatea etnică, culturală, lingvistică ori religioasă a acestora, îndeosebi în domeniile educației, culturii și al mijloacelor de informare” iar art. 9: „părțile vor adopta măsuri adecvate pentru facilitarea accesului persoanelor aparținând minorităților naționale la mijloacele de informare, pentru promovarea toleranței și pentru a permite pluralismul cultural”.

16 Publicat în Buletinul Oficial nr. 92 din 28 iulie 1970. Art. 7: „Statele părți se angajează să ia măsuri imediate și eficiente în domeniile învățământului, educației, culturii și informației, pentru a lupta împotriva prejudecăților ce duc la discriminare rasială și pentru a favoriza înțelegerea, toleranța și prietenia între națiuni și grupuri rasiale sau etnice, ca și pentru a promova scopurile și principiile Cartei Națiunilor Unite, ale Declarației universale a drepturilor omului, ale Declarației Națiunilor Unite privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială și ale prezentei convenții”

evenimente sportive din 29.11.2016¹⁷, recunoscând că sportul și ansamblul organizațiilor și celorlalți factori implicați în organizarea și gestionarea unei partide de fotbal sau altor evenimente sportive trebuie să susțină valorile de bază ale Consiliului Europei, precum coeziunea socială, toleranța, respectul și nediscriminarea.

- 4) Convenția privind recunoașterea studiilor și diplomelor de învățământ superior în statele regiunii Europa din 21.12.1979¹⁸;
- 5) Convenția asupra protecției și promovării diversității expresiilor culturale, 20 octombrie 2005, Paris¹⁹, afirmă în preambul său că diversitatea culturală, înfloritoare în cadrul democrației, toleranței, justiției sociale și respectului reciproc dintre popoare și culturi, este indispensabilă pentru pace și securitate la nivel local, național și internațional;
- 6) Convenția cu privire la recunoașterea atestatelor obținute în învățământul superior în statele din regiunea Europei, Lisabona, din 11.04.1997²⁰ consideră că învățământul superior trebuie să joace un rol vital în promovarea păcii, înțelegerii reciproce și toleranței, precum și în făurirea încrederii reciproce între oameni și popoare;
- 7) Convenția privind lupta împotriva discriminării în domeniul învățământului, adoptată la Paris, la 14 decembrie 1960²¹;

17 Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 37 din 16 ianuarie 2018 și include modificările aduse prin Ordinul nr. 2502/2020.

18 Convenția privind recunoașterea studiilor și diplomelor de învățământ superior în statele regiunii Europa din 21.12.1979. Obiectivele care figurează în recomandările formulate de organele competente ale Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură în ceea ce privește îmbunătățirea continuă a calității învățământului, promovarea educației permanente și democratizarea educației, precum și de țelurile de înflorire a personalității umane și de înțelegere, toleranță și prietenie între națiuni și, în general, de toate țelurile privind drepturile omului fixate educației prin Declarația Universală a Drepturilor Omului, pactele internaționale privind drepturile omului adoptate de Organizația Națiunilor Unite și Convenția Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, privind lupta împotriva discriminării în domeniul învățământului

19 Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 559 din 28 iunie 2006.

20 Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 382 din 07 octombrie 1998.

21 Publicat în Buletinul Oficial nr. 5 din 20 aprilie 1964. Art. 5: educația trebuie să urmărească deplina dezvoltare a personalității umane și întărirea respectului drepturilor omului și a libertăților fundamentale și că ea trebuie să favorizeze înțelegerea, toleranța și

- 8) Declarația Universală a Drepturilor Omului din 10.12.1948²², în art. 26 se prevede obligația de „promovare înțelegerea, toleranța, prietenia între toate popoarele și toate grupurile rasiale sau religioase, precum și dezvoltarea activității Organizației Națiunilor Unite pentru menținerea păcii”.
- 9) Constituția României (republicată în 2003)²³, „Libertatea de conștiință”²⁴ este garantată prin la art. 29, care trebuie să se manifeste în spirit de toleranță și de respect reciproc.

3. Toleranța versus intoleranța

După sfârșitul celui de-al doilea război mondial, statele lumii au cultivat toleranța pe scară largă, ajungându-se astăzi, la reversul ei, adică intoleranța, care reapare cu o intensitate neașteptat de mare și în forme variante: amenințări la adresa păcii, în mediul social²⁵ apar acțiuni de excludere socială, de discriminare pe criterii de sex, extremism religios, rasism, antisemitism, separatism.

Trăim un paradox între eforturile construirii democrației cu progrese considerabile împotriva urii, a violenței, a xenofobiei, antisemitismului, într-un cuvânt toate reunite în instituția toleranței²⁶ care îi corespunde un

prietenia între toate națiunile și toate grupurile rasiale sau religioase, precum și dezvoltarea activităților Națiunilor Unite pentru menținerea păcii.

22 În vigoare de la 10 decembrie 1948. Publicat în Broșură din 10 decembrie 1948. Vezi, N. V. Dură, „The Universal Declaration of Human Rights”, în *EIRP Proceedings Vol. 10*, Danubius University Press, Galati, 2015, pp. 240-247.

23 În vigoare de la 31 octombrie 2003. Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 767 din 31 octombrie 2003

24 A se vedea N. V. Dură, „Libertatea de conștiință”, un drept primordial al omului. Precizări și corective privind conținutul și statutul ei juridic”, în *Jurnalul Libertății de Conștiință*, vol. 8, nr. 2, 2020, pp. 27-53; N. V. Dură, „Despre ”Credința religioasă” și dreptul ei de manifestare în spațiul public. De la ”mărturia Conștiinței” și a ”Tradiției constituționale” la textele legislației internaționale și naționale”, în *Jurnalul Libertății de Conștiință*, vol. 9, nr. 2, 2021, pp. 29-69.

25 F. Brașoveanu, „Considerations on the Right to a Healthy Living Environment”, în *Ovidius University Annals, Economic Sciences Series* 16, 1 (2016), pp.53–57.

26 C. Anechitoae, F. Brașoveanu, „Considerații privind combaterea discriminării la nivel european”, în *Jurnalul Libertății de Conștiință*, vol. 10, nr. 2, 2022, pp. 99-110; F. Brașoveanu, C. Anechitoae, „Considerații privind protecția internațională a drepturilor omului”, în *Jurnalul Libertății de Conștiință*, vol. 9, nr. 1, 2021, pp. 98-110; C. Mititelu, „The Human

set de măsuri îndreptate împotriva intoleranței, chiar cu puterea coercitivă a statelor lumii, pentru a reuși pe deplin să putem apăra libertățile și drepturile omului²⁷.

Antidotul intoleranței nu poate fi considerat la singular, acțiunea de toleranță, ci trebuie însoțită uneori cu măsuri represive, în lupta pentru afirmarea libertății, a democrației, împreună cu toate corelativalele ce aparțin drepturilor omului.

4. Concluzii

Problemele actuale de geopolitică, atrag atenția unei escaladări fără margini a violenței între state, între etnii și grupuri sociale din interiorul statelor. Istoria recentă marchează o involuție a toleranței și în același timp, o evoluție în sensul intoleranței, cu accente spre diverse forme de încălcare a drepturilor fundamentale ale omului, unde minoritățile naționale, provoacă tensiuni nemaiîntâlnite din punct de vedere al toleranței, unde neliniștea este provocată de acțiuni de discriminare etnică²⁸ ori acțiuni din rațiuni religioase²⁹ etc.

Putem conchide că intoleranța este dușmanul multiculturalismului, a coexistenței pașnice, a spiritului de solidaritate, ceea ce astăzi poate fi cauza a multor conflicte, care pot conduce la un deznodământ fatal pentru omenire.

Rights and the Social Protection of Vulnerable Individuals”, în *Journal of Danubius Studies and Research*, II, 1 (2012), pp.70-77.

27 C. Mititelu, „The European Convention on Human Rights”, în vol. *10th Edition of International Conference The European Integration – Realities and Perspectives*, Danubius University Press, Galati, 2015, pp.243-252; C. Anechitoae, F. Brașoveanu, „Dreptul la propria imagine”, în *Jurnalul Libertății de Conștiință*, vol. 9, nr. 2, 2021, pp. 97-107.

28 Un grup de evrei ortodocși au fost filmați luni 2/10/2023, în timp ce scuipau și strigau la pelerinii creștini care purtau cele patru specii prin Orașul Vechi din Ierusalim. <https://ortodoxinfo.ro/2023/10/05/video-extremism-religios-in-israel-un-grup-de-evrei-extremisti-scuipa-si-insulta-pelerinii-crestini/>

29 Se răspândesc actele de violență împotriva creștinilor în India, unde milioane de oameni susțin că țara aparține hindușilor. <https://www.youtube.com/watch?v=5jc-5MV-5RTk>

Bibliografie:

- ANECHITOAE, C., „Toleranța – argument al dreptului la libertatea de exprimare și libertate religioasă”, în *Analele Universității Ovidius Constanța. Seria Drept și Științe Administrative*, 1 (2006), pp. 270-276.
- ANECHITOAE, C., „Îndumnezeirea prin jertfă ca punte dintre om și Dumnezeu”, în *Arhiepiscopul Teodosie, părintele nostru: 20 de ani de Arhierie la Tomis*, Ed. Arhiepiscopiei Tomisului, Constanța, 2021, pp. 552-557.
- ANECHITOAE, C., BRAȘOVEANU F., „Considerații privind combaterea discriminării la nivel european”, în *Jurnalul Libertății de Conștiință*, 10, 2 (2022), pp. 99-110.
- ANECHITOAE, C., BRAȘOVEANU F., „Dreptul la propria imagine”, în *Jurnalul Libertății de Conștiință*, 9, 2 (2021), pp. 97-107.
- BRAȘOVEANU, F., ANECHITOAE C., „Considerații privind legătura dintre valorile umane și libertatea religioasă”, în *Jurnalul Libertății de Conștiință*, 10, 2 (2022), pp. 73-82.
- BRAȘOVEANU, F., ANECHITOAE C., „Considerații privind protecția internațională a drepturilor omului”, în *Jurnalul Libertății de Conștiință*, 9, 1 (2021), pp. 98-110.
- BRAȘOVEANU, F., „Considerations on the Right to a Healthy Living Environment”, în *Ovidius University Annals, Economic Sciences Series* 16, 1 (2016), pp.53–57.
- DURĂ, N. V., „The Universal Declaration of Human Rights”, in *EIRP Proceedings Vol. 10*, Danubius University Press, Galati, 2015, pp. 240-247.
- DURĂ, N. V., „Libertatea de conștiință”, un drept primordial al omului. Precizări și corective privind conținutul și statutul ei juridic”, în *Jurnalul Libertății de Conștiință*, 8, 2 (2020), pp. 27-53.
- DURĂ, N. V., „Despre ”Credința religioasă” și dreptul ei de manifestare în spațiul public. De la ”mărturia Conștiinței” și a ”Tradiției constituționale” la textele legislației internaționale și naționale”, în *Jurnalul Libertății de Conștiință*, 9, 2 (2021), pp. 29-69.
- HUGO, V., *Legenda secolelor. Antologie, tabel cronologic*, prefață și comentarii de Dan Ion Nasta, Ed. Albatros, București, 1981.
- MITITELU, C., „The European Convention on Human Rights”, în vol. *10th Edition of International Conference The European Integration – Realities and Perspectives*, Danubius University Press, Galati, 2015, pp. 243-252.

- ♦ MITITELU, C., „The Human Rights and the Social Protection of Vulnerable Individuals”, în *Journal of Danubius Studies and Research*, II, 1 (2012), pp.70-77.
- ♦ MITITELU, C., „The Right to Life. From the Prevention of Torture and Inhuman Punishment to the Abolition of the Death Penalty”, în *“Ovidius” University Annals, Economic Sciences Series*, XIII, 2 (2013), pp. 128-133.